

**POLSKIE
TOWARZYSTWO
INFORMATYCZNE**

BIULETYN

NUMER 11 (171)

ROK XVIII

GRUDZIEŃ 1999

Kończy się trzeci rok istnienia reaktywowanego Biuletynu PTI. Przez cały ten okres Biuletyn był związany z osobą Redaktora Naczelnego Informatyki, doktora Lesława Wawrzonka. Klimat współpracy z Redaktorem oraz Jego Współpracownikami miał niewątpliwy wpływ na kształt

naszego informatora. Pierwszy numer Biuletynu otrzymał w prezencie od Redaktora świąteczną choinkę. Pozwólcie Państwo, że zamieszczą ją jeszcze raz. Niech to będzie rodzaj klamry spinającej ten szczególnie czas, który żadną miarą nie może zostać przedłużony, tak jak nie może zostać przedłużone życie, które zgasło. I przyjmijcie, Drodzy Czytelnicy, najlepsze życzenia świąteczne. Święta Bożego Narodzenia mają moc łagodzenia wszelkich smutków i dają nadzieję na przyszłość.

W dzisiejszym numerze znalazły się trzy obszernie teksty. Pierwszy, to dyskutowany ostatnio (m.in. na liście PTI-L), projekt wspólnego stanowiska PTI i Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji w sprawie poprawnej lokalizacji oprogramowania w języku polskim. Problem, skrótkowo ujmowany jako problem „ogonków”, ma swoje poważne konsekwencje w działaniu systemów informatycznych, sprawności komunikacji elektronicznej, wreszcie w dziedzinie ogólnie pojętej kultury. Zapraszamy całe środowisko informatyczne do dyskusji - przesyłania komentarzy, poprawek, ciekawych przykładów konsekwencji niestosowania polskich liter oraz sposobów na przeciwdziałanie zaistniałej sytuacji.

Zamieszczamy również relację z I Krajowej Konferencji Inżynieria Oprogramowania, którą zainteresowanie przekroczyło oczekiwania Organizatorów, co w dobie mnożenia się różnych konferencji jest dowodem na celowość tego przedsięwzięcia.

Z przyjemnością odnotowujemy również sukces Piętnastych Jesiennych Spotkań PTI w Mrągowie, gdzie w tym roku gościło około 250 osób.

Warszawa, 6 października 1999 r.

Stanowisko Polskiego Towarzystwa Informatycznego Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji w sprawie poprawnej lokalizacji oprogramowania w języku polskim

PTI, reprezentujące polskie zawodowe środowisko informatyczne, oraz PIIT, reprezentująca firmy teleinformatyczne, zwraca się do informatyków oraz firm informatycznych o szczególną staranność w implementacji lokalizacji oprogramowania w języku polskim.

Obecna sytuacja częściowej akceptacji polskich znaków w niektórych (nawet popularnych) produktach, a także odmiennosc ich reprezentacji przez różne systemy powoduje trudności w wymianie korespondencji elektronicznej oraz nakłada na użytkowników dodatkowe obowiązki dokonywania konwersji tekstów lub też wymaga od nich dokonywania, często skomplikowanych, modyfikacji opcji systemowych.

Równocześnie często teksty pisane z wykorzystaniem polskich znaków nie są możliwe do odczytania za granicą, gdyż większość używanego tam oprogramowania (np. w USA) nie zawiera reprezentacji standardu naszych znaków.

Doceniając wysiłek w lokalizowaniu produktów oprogramowania w języku polskim, zauważamy jednak wielokrotnie pozostawianie fragmentów nie zlokalizowanych lub zawierających błędy językowe czy też niezgodność z zasadami polskiej ortografii.

Jednocześnie stwierdzamy, że pakiety oprogramowania używane wyłącznie przez profesjonalistów - programistów, administratorów systemu oraz projektantów aplikacji mogą korzystać jedynie z języka angielskiego i nie muszą być lokalizowane. Istotne jest tylko, aby zwykli użytkownicy komputerów i systemów informatycznych, posługujący się językiem polskim, mogli używać ich w zgodzie z poprawnością językową.

Przedstawiając nasze stanowisko w sprawie równoprawnego traktowania polskiego języka w produktach progra-

Redakcja Biuletynu

mowych uważamy za istotne zwrócenie uwagi na konieczność respektowania prawa każdego narodu do własnego języka i akceptowania tego prawa przez innych.

Nasze stanowisko adresujemy do:

- * wszystkich zawodowych informatyków, aby na co dzień dbali o poprawność językową;
- * wszystkich firm informatycznych działających na polskim rynku, aby przykładali należytą staranność do lokalizacji zagranicznych produktów oferowanych w Polsce;
- * uznanych w świecie firm produkujących oprogramowanie, aby we wszystkich ich produktach każdy język był traktowany równoprawnie;
- * klientów i użytkowników informatyki, aby wymagali od dostawców dostarczania produktów programowych działających w zgodzie z poprawnym językiem polskim, wszędzie tam gdzie produkty te mają być udostępniane do powszechnego użytku.

*Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Informatycznego
Rada Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji*

Uzasadnienie

Pomimo już wieloletniego przyspieszonego rozwoju informatyki i jej zastosowań, wiele popularnych i powszechnie używanych pakietów oprogramowania przygotowanych do działania w języku polskim wykazuje wiele rażących błędów i usterek językowych.

Szczególnie niedogodne staje się użytkowanie produktów do przesyłania tekstów napisanych w języku polskim, które powodują przekształcanie lub usuwanie znaków polskich liter (ą, ć, ę, ł, ń, ó, ś, ż, ź), uniemożliwiając ich sprawne odczytanie. Sytuacja ta występuje szczególnie w systemach UNIX oraz przy naprzemiennym stosowaniu kodów windowsów i standardu ISO8859-2. W rezultacie konieczne są dodatkowe konwersje, bądź też instalacja protezowych, niestandardowych programów. Od zwykłych użytkowników komputerów wymagane jest dodatkowo dokonywanie zmian w opcjach systemów.

Doceniając zaś wysiłek włożony przez wiele firm w lokalizację pakietów oprogramowania, spotykamy jednakże wiele błędów językowych (głównie gramatycznych) oraz stosowanie niestandardowych skrótów czy oznaczeń.

Prezentując stanowisko PIT oraz PIIT mamy na celu lepsze upowszechnienie zastosowań informatyki wśród zwykłych jej użytkowników i zachowanie standardu języka polskiego, jako naszego dobra narodowego.

Mamy nadzieję, że apel ten, bez potrzeby uchwalania specjalnych aktów prawnych, doprowadzi do uporządkowania poprawnej implementacji języka polskiego w pakietach oprogramowania.

I Krajowa Konferencja Inżynierii Oprogramowania (KKIO'99)

**Kazimierz Dolny nad Wisłą,
11-13 października 1999 r.**

Podsumowanie

Konferencja została zorganizowana przez Sekcję Inżynierii Oprogramowania Polskiego Towarzystwa Informatycznego oraz Katedrę Zastosowań Informatyki Politechniki Gdańskiej i Katedrę Informatyki Politechniki Lubelskiej. Patronat nad Konferencją sprawowały Komitet Informatyki PAN, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, Polskie Towarzystwo Informatyczne oraz Rada Informatyki przy Prezesie Rady Ministrów RP.

Geneza Konferencji

Prace nad organizacją Konferencji zostały podjęte z końcem 1998 roku i były poprzedzone wieloma zdarzeniami wskazującymi na rosnące w kraju zainteresowanie problematyką inżynierii oprogramowania. Niektóre z tych *zdarzeń* warto tu przytoczyć, ponieważ ukazują szerszy kontekst związany z przygotowaniem Konferencji:

- * lipiec 1997 - utworzenie *Inicjatywy na rzecz Poprawy Procesów Programowych (IP³)*,
- * październik 1997 - międzynarodowa sesja poświęcona *Poprawie technologii oprogramowania* na konferencji Infoman'97 w Gdańsku,
- * czerwiec 1998 i 1999 - *Letnie Szkoły PTI* w Szczyrku, listopad 1998 - *Spotkania PTI* w Mragowie,
- * 1998 - *Software Engineering Education Symposium* w Poznaniu,
- * 1998-99 - projekt EU INSPIRE poświęcony poprawie procesów w krajowych firmach informatycznych,
- * idea utworzenia w Kraju Instytutu Inżynierii Oprogramowania (po raz pierwszy zgłoszona na II Konferencji *Informatyka na wyższych uczelniach dla gospodarki narodowej* w listopadzie 1996 r. w Gdańsku).

Powyższe wydarzenia zainteresowały krajowe środowiska badawcze, wytwórcze, wdrożeniowe i inne zajmujące się informatyką. Wskazywało to jednoznacznie na celowość działań zmierzających do utworzenia stałej platformy służącej wymianie doświadczeń, weryfikacji wyników badawczych i ocenie nowych idei w dziedzinie inżynierii oprogramowania - Krajowej Konferencji Inżynierii Oprogramowania. Konferencja jest otwarta dla prezentacji praktyk i doświadczeń w zakresie wytwarzania i eksploatacji oprogramowania, zarządzania projektami (zarówno po stronie dostawcy, jak i klienta), podejścia do zagadnień jakości oraz dla propozycji dotyczących nowych metod i technik, które mają potencjał poprawy obecnego stanu technologii i dla nowych idei, które wskażą dalsze drogi rozwoju.

Program KKIO'99

Program KKIO'99 obejmował następujące kategorie prezentacji: zaproszone wykłady, recenzowane referaty oraz dyskusje panelowe. Oprócz tego w programie zamieszczono kilka prezentacji firm sponsorujących.

Cztery zaproszone wykłady były prezentowane przez międzynarodowych ekspertów, którzy przedstawili zagadnienia dotyczące roli eksperymentu w badaniach nad inżynierią oprogramowania, zarządzania projektami w warunkach intensywnych zmian, oceny korzyści z technologii informacyjnych oraz problemów i wyzwań w zakresie jakości oprogramowania.

W ramach sesji artykułów recenzowanych przedstawiono 25 referatów i 6 prezentacji plakatowych. Zostały one pogrupowane w sesjach dotyczących zagadnień: poprawy procesów, oceny i zarządzania jakością, zarządzania projektami, inżynierii wymagań oraz metod wytwarzania i wielokrotnego wykorzystania oprogramowania.

Spośród wielu interesujących wystąpień warto zwrócić uwagę na prezentacje wyników projektu EU INSPIRE poświęconego eksperymentom ukierunkowanym na poprawę technologii oprogramowania w kilku krajowych firmach informatycznych. Wskazują one na możliwości, ale również na problemy, z którymi muszą się liczyć te firmy, które podejmą wysiłek doskonalenia procesów wytwarzania oprogramowania.

W ramach konferencji przeprowadzono również dwie sesje panelowe. Pierwsza, pod prowokującym tytułem „Czy w Polsce jest potrzebny Instytut Inżynierii Oprogramowania?”, była poświęcona problemowi wytworzenia właściwej infrastruktury dla badań eksperymentalnych oraz zagadnieniom efektywnego transferu technologii. Druga dotyczyła problemu poprawy efektywności i skuteczności edukacji w zakresie inżynierii oprogramowania.

Nie zawiedli również krajowi wydawcy, a dostarczone przez nich egzemplarze książek z zakresu informatyki były do dyspozycji uczestników konferencji.

KKIO'99 w oczach uczestników

Uczestników konferencji poproszono o jej ocenę w załączonej do materiałów ankiecie. Na 149 zarejestrowanych uczestników zebrano 74 wypełnione ankiety. Poniżej zamieszczono podsumowanie wyników tych ankiet.

* Na pytanie „Czy KKIO powinna być kontynuowana?” wszyscy respondenci odpowiedzieli: TAK;

* Uczestnicy ocenili różne aspekty KKIO'99 w skali 1-5 (w nawiasach podano liczby respondentów w poszczególnych kategoriach):

	U (25)	W (38)	K (4)	I (4)	Ko (3)	Ocena uśredniona
Program konferencji	4,33	3,95	4,00	4,00	4,00	4,086
Jakość prezentacji	4,14	3,47	4,00	4,00	4,00	3,777
Organizacja	4,42	4,13	4,50	4,00	4,00	4,236
Wyposażenie konferencyjne	4,13	3,55	4,25	3,25	4,00	3,785
Zakwaterowanie	4,04	3,45	4,50	4,00	3,00	3,717
Program socjalny	4,64	3,89	4,75	4,75	3,00	4,203
Wyżywienie	4,6S	4,55	4,75	4,75	4,33	4,608

Kategorie uczestników:

- U - uczelnie,
- W - wytwórcy,
- K - klienci,
- Ko - konsulting,
- I - inni.

Ogólnie proporcja uczestników konferencji reprezentujących środowiska badawcze do uczestników reprezentujących przemysł informatyczny była jak 1:1.

Podsumowanie KKIO'99

Na podstawie ankiet oraz z bezpośrednio przekazywanych komentarzy i własnych obserwacji, KKIO'99 należy uznać za imprezę udaną. Udało się zgromadzić znaczną liczbę uczestników - przerosła ona oczekiwania organizatorów, co doprowadziło do pewnych zakłóceń podczas zakwaterowania uczestników. Obrady były „żywe”, a sala konferencyjna zajęta aż do ostatniej prezentacji. Stosunkowo niskiej jakości było wyposażenie konferencyjne (ciasna sala, niezbyt dobre nagłośnienie), co odbiło się również na jakości prezentacji. Mimo tych niedostatków, ocena programu konferencji oraz pozostałych aspektów jej organizacji była pozytywna.

Jako udaną należy również ocenić pierwszą próbę integracji środowisk badawczych i przemysłowych. Chociaż na pewno daleko jeszcze do pełnego porozumienia (i zrozumienia), to obserwacja obrad daje podstawę przynajmniej do stwierdzenia, że wysłuchiwało się nawzajem z uwagą (co nie zawsze oznacza: z akceptacją). Przytoczę tu fragment jednej z opinii nadesłanych mi po konferencji:

„Połączenie świata akademickiego i przemysłowego jest trudne, ale możliwe. Ludzie z przemysłu słuchali prezentacji akademickich, ludzie z uczelni słuchali tych z przemysłu. To było fajne. DOBRY KIERUNEK !!!”

Odrębnego komentarza wymaga dyskusja panelowa poświęcona idei powołania w Kraju Instytutu Inżynierii Oprogramowania. Dyskusja ta wzbudziła duże zainteresowanie uczestników, a wprowadzeniem do niej był również zaproszony wykład prof. Rombacha, który prowadzi w RFN taki instytut od 1996 roku. Wśród panelistów przewidziano głosy: dużych krajowych firm informatycznych (dr Z. Beker z Prokomu), międzynarodowych firm ulokowanych w kraju (dr B. Machowski z Motoroli), środowiska firm informatycznych i telekomunikacyjnych (Prezes W. Iszkowski z Krajowej Izby Informatyki i Telekomunikacji), a także głos reprezentanta Rządu RP. Niestety, tego ostatniego głosu zabrakło (konferencja odbywała się w okresie gwałtownych zmian w MSWiA i delegat został w ostatniej chwili odwołany). Wszyscy pozostali paneliści zdecydowanie poparli ideę utworzenia w Polsce Instytutu Inżynierii Oprogramowania, deklarując wsparcie (również materialnej). Jednocześnie ich wypowiedzi wyczerpały większość czasu przeznaczony na panel, więc zabrakło go na wysłuchanie wypowiedzi z sali. Tak więc dalsza dyskusja była bardzo ograniczona,

choć wyraźnie dawało się wyczuć poparcie dla tej idei (potwierdzone również w dyskusjach kuluarowych). Ponieważ jako przewodniczący panelu, niżej podpisany podjął decyzję o jego nie przedłużaniu, chciałbym w tym miejscu wyjaśnić stojące za tym motywy: uznałem, że wobec wyraźnej zbieżności poglądów obecnych na sali, a jednocześnie przy braku głosu reprezentującego czynniki decydujące o zaangażowaniu w sprawę Instytutu Inżynierii Oprogramowania pieniędzy podatników, dalsze przedłużanie dyskusji nie wniesie zasadniczo nowych elementów, a naruszy bardzo napięty harmonogram konferencji. Brak w panelu decydentów środków publicznych wskazywał na to, że idea utworzenia IIO musi jeszcze „dojrzewać” i być może powinna stać się przedmiotem ponownej dyskusji na konferencji KKIO'2000 (warto tu przypomnieć, że wszystkie podobne placówki utworzone w innych krajach są wspierane na poziomie nie mniejszym niż 30% ich budżetu z pieniędzy podatników - szczegóły można znaleźć we wprowadzeniu do panelu, w materiałach KKIO'99).

Dalsze materiały związane z podsumowaniem konferencji KKIO'99 oraz serwis zdjęciowy konferencji znajduje się na stronie <http://www.eti.pg.gda.pl/kkio/>

Co dalej?

Jedno jest pewne: Konferencja Inżynierii Oprogramowania będzie kontynuowana. Pierwszy krok został zrobiony i był niewątpliwie udany. Drugiej edycji Konferencji podjęto się środowisko krakowskie. W najbliższym czasie będą rozpowszechniane dokładne informacje dotyczące tego wydarzenia.

Janusz Górski

Przewodniczący Komitetu Programowego KKIO'99

Koleżanki! Koledzy!

Piętnaste Jesienne Spotkanie PTI Mrągowo'99 z tematem wiodącym: **ZARZĄDZANIE INFORMATYZACJĄ - kurs wyższy**, odbyło się w tym roku w dniach 15-19 listopada.

I choć ciągle brakuje mi czasu to myślę, że warto i trzeba pisać o takich wydarzeniach, bo są one dorobkiem i wkładem ludzi aktywnych - członków PTI w rozwój i doskonalenie naszej pracy.

Jednocześnie spotkania te są miejscem konsolidacji ludzi z różnych środowisk, miejscem, gdzie pożytecznie i przyjemnie upływa czas.

Organizatorzy konferencji z Oddziału Górnośląskiego PTI odnieśli duży sukces. Udało im się zgromadzić rekordową liczbę uczestników (około 250 osób) reprezentujących różne środowiska, stanowiska i zawody. Wśród nich była bardzo duża liczba osób młodych, którzy przyjechali na Jesienne Spotkanie po raz pierwszy. Rozmawiałam z niektórymi z nich - byli zadowoleni i mówili: pamiętajcie o nas za rok - przyjedziemy!

Trudno w skrócie napisać o wszystkich, bardzo dobrych wykładach informatycznych, dyskusjach panelowych i kuluarowych.

Wspomnę tylko te z innych dziedzin.

Z pewnością było wydarzeniem wystąpienie Pana prof. Jerzego Bralczyka nt. „Retoryka wystąpienia publicznego”. Można było sporo się nauczyć, a przede wszystkim zwrócić uwagę na te sprawy, które są niezmiernie ważne, a trochę umykają naszej uwadze w natłoku spraw zawodowych. Na co dzień przykładamy większą uwagę do treści, a mniejszą do formy ich przekazywania.

Bardzo ciekawy był również wykład mec. Marcina Maruty z dziedziny prawa: „Prawne aspekty odpowiedzialności kadry zarządzającej”. Tej wiedzy również nam brakuje i dlatego słuchaliśmy Go z zainteresowaniem.

Z dużą uwagą był przyjęty świetny wykład Pana prof. Andrzeja Bliklego nt.: „Doktryny jakości w zarządzaniu”. Omawiając doktrynę, którą Pan Profesor stosuje w swojej firmie, skupił się On na tym, co w niej najważniejsze i najtrudniejsze - na pracy nad człowiekiem. Dobrym drogowskazem wytyczającym kierunek działania szefa każdego zespołu jest zasada trzech W: współpraca, wartość, wybór - to jedna z wielu przesłanek tej doktryny.

Atrakcją był również wykład Pana prof. Aleksego Awdiejewa nt.: „Lingwistycznych problemów interakcji z maszyną”, ale przede wszystkim Jego wieczorny koncert, na którym zrelaksowani słuchaliśmy trzech genialnych gitarzystów. A po koncercie Alosza wpisywał nam dedykacje do swojej książki pt.: „Szkice z filozofii potocznej”, którą otrzymaliśmy od organizatorów konferencji.

Na koniec, jak zwykle, miał miejsce przemówienie z firmą IBM, która jest naszym corocznym sponsorem.

Były niezapomniane wieczory gitarowe naszych utalentowanych kolegów, śpiewanki, rozmowy, przyjazne spotkania ludzi.

Nasz kolega z ABC z Mrągowo, w dodatku do materiałów z konferencji, napisał najtrafniej: „Żadne pióro nie opisz, żaden malarz nie odmaluje bogactwa przeżyć, jakie wywozimy z Mrągowo. Po prostu przyjedź w przyszłym roku!”.

Dziękujemy ORGANIZATOROM za to Jesienne, niezwykle spotkanie.

Alicja Myszor

Redaktor: **EWA ŁUKASIK**
e-mail: lukasik@put.poznan.pl, tel. (0-61) 665 23 73
Instytut Informatyki, Politechnika Poznańska,
ul. Piotrowo 3a, 60-965 Poznań

Polskie Towarzystwo Informatyczne, Zarząd Główny
tel. (22) 624 60 61 w. 328, tel./fax (22) 652 32 59, e-mail: PTI@pti.org.pl
00-879 Warszawa, ul. Żelazna 87, URL: <http://www.pti.org.pl>
Sekretarz Generalny: Sekretarz@pti.org.pl
Prezes: Prezes@pti.org.pl
Adres biuletynu: Biuletyn@pti.org.pl